

- ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egész évre . . . 6 korona.
Egyes szám ára 4 fillér.

MEGJELENIK HETENKÉNT EGYSZER:
szombaton és egyes rendki-
vüli alkalmakkor.

A VÁROS

SZERKESZTŐSÉG:
Városi közlevéltár (városház,
földszint 7. sz. lde küldendők
a kéziratok.

KIADÓHIVATAL:
Városi könyvnyomda-vállal-
lat irodája. Ide küldendők
az előfizetési díjak és hirde-
tések.

KÖZIGAZGATÁSI, KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Főszerkesztő: VECSEY IMRE. ♦♦ Felelős szerkesztő: KONCZ ÁKOS.

Kiadótulajdonos: A VÁROSI KÖNYVNYOMDA-VÁLLALAT.

Uj magyar biztosító-társaság ala- pitása.*

Irta: Barcsay Andor dr. országgyűlési képviselő.

A hazai biztosítás történetében legnagyobb esemény volt, amidőn az 1857-ik év végén létesült Első Magyar Általános Biztosító Társaság alapítása megkezdődött. A magyar vállalatok történetében példátlan buzgósággal fáradozott akkor minden hű polgár, az első sorokban a haza nagyjai, az uj hazai egyesület megalakításán és a rettenetes pénzszükség dacára a 3000 részvénynek egyharmada, amennyi az alakulásra megkivántatott, rövid idő alatt jegyezve volt és 20 százalékkal be is fizettek, 10 hónap alatt pedig mind a 3000 részvény elkelt. Politikusok, kereskedők, földbirtokosok, püspökök, lelkészek, felekezeti különbség nélkül, ügyvédek, orvosok általános lelkesedéssel, egyesült erővel munkálkodtak a társaság megalakulásán, majd felvirágoztatásán is.

Tagadhatatlan, hogy az első hazai intézetnek 1857-ben történt megalakulása óta keletkezett uj hazai intézetek az ugyanazon idő alatt hazánkban letelepült külföldi biztosító társaságok térfoglalásával nem állanak arányban sem számra, sem súlyra nézve. Azt a szándékot tehát, hogy egyes alapítók a biztosítási intézmény kulturális és közgazdasági nagyjelentőségét felismerve, uj hazai biztosító-intézet létesítésén fáradoznak, ez általános szempontból méltánylandónak kell tartanunk.

Az első magyar intézet megalakulásának története azonban szolgáljon az alapítóknak vezéreszméül arra, hogy az csak az erők egyesítése útján, a személyi érdekek összeegyeztetésével — s ha kell — félretételével érhető el a nemes cél!

Az erőknek olyan szétforgácsolása útján, amelyet most találunk, amidőn különböző érdekkörök hazánkban egyszerre négy-öt különböző társaság megalakítása után futkosnak, célt érni nem fognak soha, mert vagy egyik sem jöhet létre, vagy ha egyik-másik nagy ügyvel-bajjal úgy-ahogy is megalakul, egy életerős intézet lételeméit nélkülözni fogja és a multban letűnt hazai intézeteink szomorú sorsára jut.

Ne feledjük, hogy hazánkban kevés a vállalkozási szellem, még kevesebb a pénz, s legke-

* Bár nem értünk mindenben egyet a cikkelyvel, mégis közöljük azt debreczeni vonatkozású része miatt. Legközelebb felelünk rá annyival is inkább, mert nem szeretnénk, ha ez a mozgalom az öntüzbiztosítást meggátolná. (Szerk.)

vesebb a biztosítási eszme iránti igazi lelkesedés. Messze elmaradva a nyugati államok kulturális és közgazdasági hatalmasságaitól, lehetetlen be nem látni, hogy hazánkban egyszerre 4—5 társaság alapítása lehetetlen és csak az eszme tönkretételét eredményezi.

Elszomorító jelenségnek látom tehát, hogy azok, akik egy uj magyar biztosító társaság alapításának nagy eszméje iránt lelkesednek, ahelyett, hogy egy megindult mozgalomhoz csatlakoznának, külön érdekkört alakítanak, egy másik alapítási áramlatot teremtenek, bizonyára így gondolkozván: „Nem ti csináljátok meg, hanem mi!”

A közelmultban magam is szerény munkása voltam egy „Belföldi életbiztosító társaság” tervezetének, amely az akkor beállott súlyos pénzkrisis nyomása alatt már-már a megvalósulás stádiumában hiúsult meg.

Akkor is tapasztaltam, hogy amint az alapítási munkát egy kicsit lendületet vett, azonnal párhuzamosan felbukkantak hasonló külön tervezetek, anélkül, hogy egyik is önmagában léte-sülhetett volna. Ma pedig ott tartunk, hogy egy-
időben külön-külön alapítanak Budapesten, Debreczenben és állítólag legujabban Nagyváradon, aminek eredménye ismét csak az, hogy a biztosítási eszme ilyen szalmatüzzel való fellángolásának láttára a külföldi szakkörök gunyosan nevetnek rajtunk.

Pedig hát, kétségtelenül látom, hogy ezen alapítási tervezetek mindenikében van bizonyos erő, van az életrealitásnak bizonyos alkateleme, s ha ezek egyesítették, egy újabb hatalmas hazai biztosító intézet megalkotására és felvirágoztatására képesek lehetnének!

Igy a „Magyarországi Pénintézetek Takarékos és Életbiztosító-Intézeté”-nek alapító munkásai jelentékeny anyagi erőforrásokat képesek teremteni (a magántőkétől eltekintve) a résztvevő pénzintézetek útján, amelyek egyuttal az uj társaság felvirágoztatásának is jelentékeny üzleti segítő társai lehetnének. A debreczeniek a gazdag Alföld nehezen mobilizálható magántökeinek érdeklődését felkelteni hivatottak s a mellett Debreczen városától 200.000 K részjegyzéssel támogatva, mindenestre máris figyelemre méltót produkáltak. A „Belföldi Életbiztosító Társaság” megalakulása annak idején csak a súlyos pénzügyi helyzet miatt hiúsult meg, a mai kedvezőbb helyzet mellett ennek alapítói és résztvevői újra meg-

nyerhetők az eszmének és igen tekintélyes erővel az új társaságnak szilárd alapköveit szolgáltatathatnák. S ha ezekhez vesszük még az — állítólag — Nagyváradon jegyzett 800,000 koronát, úgy kétségtelen, hogy ilyen erők egyesítése után egy hatalmas új hazai intézetet lehetne megteremteni, amely méltóan léphetne nyomdokába az 1859-iki első nagy magyar alapításnak.

Az ügy érdekében az egyes alapítókhoz kell még néhány megjegyzést intéznem.

Az együttes alapítástól egyik csoportnak sem lehet elfogadható lényeges indoka — idegenkedni.

A „Magyarországi Pénzintézetek Takaré- és Életbiztosító Intézeté”-nek alapítói, illetve tervezői az egyesült alakításban is érvényesíthetik eszméiket. És itt meg kell jegyezni, hogy amidőn ezzel a tervvel legutóbb foglalkoztam, nem az eszmét magát, hanem csak a tervezett kivitel módját helytelenítettem. Sőt akkor is hangoztattam, hogy a hazai pénzintézeteknek az életbiztosítás terén leendő működését közgazdaságilag nagy jelentőségűnek tartanám. Ez a kapcsolat azonban a pénzintézetekkel éppugy létesíthető volna az együttesen alakítandó új társaság részéről is. Azt ugyanis be kellene látni, hogy tisztán a takarékbiztosításra életbiztosítási üzletet alapítani nem lehet. A kettőt összeegyeztetni az együttes alakítás után ekként részükről akadályt nem képezhetne. A pénzintézetek a normális életbiztosítási üzletben is megtalálhatnák kalkulációikat, amidőn a biztosításban részvételük és közreműködésük arányában részesülnének a biztosító társaság tőkeelhelyezéseiben.

A debreczeniek lokális érdekeik feláldozása nélkül szintén feltalálhatnák eszméiket az egyesült alakításban is. Mert mindazon szempontok érvényesülését, amelyekre tekintettel a társaság székhelyéül Debreczen városának kikötéséhez ragaszkodnak, garantálthatják maguknak az egyetemes fővárosi alapításban is. Ha ugyanis kellő erőforással járulnak az új intézethez, úgy semmi akadálya nincs annak, hogy az új társaság aránylagosan és a törvény korlátai közt a helyi közgazdasági érdekeket is támogassa tőkeelhelyezéseivel. Debreczen városa a 200,000 korona részvényjegyzés által úgy ezt, mint a tervezett önbiztosításnak viszontbiztosítás útján megoldását garantálthatja magának.

Midőn még az erők egyesítésének érdekében a debreczenieknek emlékeztükbe idézem a szintén debreczeni alapítású „Tisza” biztosító társaság dicstelen pályafutását, felhívom figyelmüket arra, s ez valamennyi alapítótervezőnek egyaránt szól, hogy az új intézetnek nem elég megalakulni, nem elég a hazai földben gyökeret verni, hanem fel kell virágoznia is, ehhez pedig az erők egyesülése még inkább szükséges, mint a megalakuláshoz.

A most különböző irányban haladó alapítók tehát, ha végre egyszer egy életképes, hatalmas magyar intézet megalapítására komolyan törekednek, keressék egymással az összekötő kapcsolatokat, igyekezzenek kiküszöbölni mindazt, ami az együttműködést, a közös alkotást lehetetlenné teszi és akkor, ha már mindenben egyek lesznek,

meg fogják dönteni azt a hitet, hogy Magyarországon, amíg a külföldi társaságok állandóan terjeszkednek, addig egy új életképes hazai biztosító társaságot alapítani nem lehet.

Hírek.

— **A Stenczinger ház megvétele.** A Stenczinger ház megvételét a belügyminiszter jóváhagyta. A tulajdonosok többrendbeli kérelmet intéztek a tanácshoz. A tanács a kérelem több részét elutasította, a házat 1909 november 1-én átveszi, megengedi hogy a tulajdonos 1910 május 1-ig ott lakhassék.

— **A Petőfi dalos-egylet kirándulása.** Az évről-évről szebben és szebben működő Petőfi dalos-egylet jul. 31-én Segesvárra és a Fejéregyházára az emlékszóborhoz utazik. Az egyletet ezen útjában a városi tanács is támogatta pénzübeli adománnyal.

— **Az Ohat és gazdaszövetség.** A városi tanácshoz a magyar gazdaszövetség kérelmet intézett az Ohat parcelálása ügyében. A szövetségnek az volna a célja, hogy az egyeki nép földhöz juthatna. A városi tanács meghallgatva előadó Király Gyula tanácsnok jelentését, az ügyet a gazdasági bizottsághoz tette át. Teljesen osztjuk a gazdasági tanácsnok nézetét, hogy az ohati birtok nem parcelálható már csak azért sem, mert azon nagyértékű épületek vannak, újabban is fognak épülni új gazdasági lakok és ha parcelláztatnák a birtok, ezen épületek teljesen kárba vesznének. Bizonyára elfogadja ezt a véleményt a gazdasági és később a jog- és pénzügyi bizottság is. A tanács csakis a szakvélemények beérkezése után fog határozni.

— **Az 1909. évi V. t.-c. 1. §-a** alapján elrendelt földmívelési ág változások felvételét a város határában már 2 hónap óta végzi 3 külön-külön bizottság, de tekintettel Debreczen város 166,000 hold kiterjedésű nagy határára, már előre megállapítható volt, hogy a miniszter által kitűzött két havi határidő alatt eme nagy munka el nem végezhető; éppen ezért árt a városi tanács a helyszínelési felügyelőséghez, hogy eme két havi határidőt még 2 hónappal hosszabbítsa meg; a helyszínelési felügyelőség átírata most érkezett meg, melyben értesíti a város adóügyi osztályát, hogy a kért halasztási időt megadja, de csak egy hónapra. Így aztán most már tüzel-vassal keresztül kell hajtani a birtok-valósítási munkálatokat egy hónap alatt.

— **A Kossuth-szoborról.** Elmondtuk véleményünket lapunk egyik nem régi számában a Debreczenben felállítandó Kossuth-szoborról. Most július 12-én a bizottság foglalkozott a zsüri ítéletével és a zsüri javaslatával ellentétben Istók János, Somogyi Sándor, Kallós Ede, Pásztor János és Tóth István munkáit ezer-ezer koronával jutalmazta. Ugyanakkor kimondta, hogy a szűkebb körű pályázatra bocsátja Somogyi Sándor és Pásztor János művészeket is. — A bizottság okosan, körültekintéssel és művészi érzékkel járt el akkor, mikor ezen utóbbi határozatát meghozta, mert úgy a Somogyi Sándor, mint a Pásztor János munkája igen sok művészi beccsel bír. A bizottság a pályázat határidejét 1910 január 15-ikére tűzte ki.

— **A debreczeni csata évfordulója.** A debreczeni csata évfordulóját augusztus 2-án, az idén is megüli városunk közönsége. A csata évfordulóján tartandó ünnepséget a főiskolai ifjuság rendezi és azon az egyletek testületileg vesznek részt. A menet kivonul a honvédsírokhöz és azokat megkoszoruzza.

— **A házadó.** A pénzügyminiszter a napokban adta ki rendeletét a házadóról szóló 1909. VI. törvénycikk végrehajtása tárgyában. A házadó 1910 január elsején lép életbe. Az 1910. évre szóló kivetést már az idén kiadott utasítás értelmében készítik elő. A törvény és a végrehajtási utasítás megállapítja, hogy házáló tárgya minden lakóház, vagyis „olyan épület, melynek falazata a földben vagy a földön nyugszik és tényleg emberi lakásul szolgál, vagy e célra alkalmas, ideértve a lakóházak összes mellékhelyiségeit“, továbbá minden más állandó épület. A házadónak két neme van: a házbéradó és a házosztályadó. A házbéradó alapjául szolgáló jövedelem után házbéradó fejében fizetendő: 16% Budapest székesfőváros területén; 14 százalék azoknak a községeknek (városoknak) belső területén, amelyeknek lakossága legalább 15,000 lélekből áll; 11 százalék azoknak a községeknek (városoknak) belső területén, amelyeknek lakossága az 1000 lelket meghaladja, de a 15,000 lelket el nem éri; az engedélyezett gyógyfürdők területén, ha annak a községnek lakossága, amelynek területén fekszenek, 3000 léleknél több; a külön körzetet alkotó nyaralótelepeken; 9 százalék azoknak a községeknek (városoknak) belső területén, amelyeknek lélekszáma 1000-nél nem több és Budapest székesfőváros kivételével minden községnek (városnak) külső területén. Házosztályadó alá tartoznak a tényleg ki nem bérelt lakrészek, a magánvasutak őrházai, a szolgálati viszonyban lévőeknek házbérfizetés nélküli szabad lakásai, ha azok állandóan nem adómentesek; a bérfizetés nélkül teljesen ingyen átengedett lakások. A lakrészeknek nem tekinthető mellékhelyiségek a házosztályadó megállapításánál figyelmen kívül hagyandók. A tényleges viszonyok iránt, melyekből bárkinek házbérfizetése megítélhető, köteles mindenki akár mint tanu, akár mint szakértő tudomása szerint felvilágosítást adni, ha erre a kivetők közök felszólítják. Ha a vallomásra kötelezett a bérvallo-mási ívet annak kitöltése, vagyis a bérösszegeknek beírása előtt iratja alá bérlőjével, annyszor büntetendő 5—200 koronáig terjedő rendbírsággal, ahány bérlőnél ezt elkövette. Biróilag büntetendő kihágás követ el az, aki valamely adómentesség elnyerése iránt beadott kérvényében tudva valótlan nyilatkozatot tesz, mely az adókincstár megrövidítésére alkalmas.

Szerkesztői üzenetek.

M. M. Hódmezővásárhely. A nekem küldött iratokat át-tanulmányozás után visszaküldtem. Fogadd köszönetemet, az érdekes munkának sok hasznát vettem.

Aggódó. A Kossuth-szobor bizottság a leghelyesebben selekedett. Miután pedig ez a meggyőződésünk, a beküldött cikkelyt nem közölhetjük. Különben is korai dolognak tartjuk a bírálatot. A cikk kivételesen rendelkezésére áll.

Miskolc. Kapható Debreczen sz. kir. város könyvnyomda vállalatánál négy koronáért. A harmadik kötet az ősszel jelenik meg, lapunk szerkesztője most rendezti sajtó alá.

Cs. I. Bártfa. Intézkedtünk a lap küldésében.

Hirdetmény.

Debreczen sz. kir. város központi választmányának a felszólamlásokra vonatkozó határozatai f. évi július 20-tól 30-áig a városháza kiadóhivatali helyiségében fölszint 9 sz. közzsemlére kitétetnek. — azok, kiknek felszólamlása felett határozat hozatott, annak közzsemlére történt kitételét követő 10 nap alatt, — azok pedig kiknek az 1899: XV. t.-c. 148. §-ában elősorolt határozatok kézbesítették: a kézbesítéstől számított 10 nap alatt a kir. Curiához intézett felelővételüket a központi választmány elnöke nagyságos Kovács József polgármester urhoz benyújthatják.

A központi választmány.

3261—4870
1909. szám.

Versenyárgyalási hirdetés.

Debreczen sz. kir. város Tanácsa a városi rendőrség, hajdulegénység, tiszti szolgák és az összes szolgaszemélyzet egyenruházatának szállítására versenyárgyalást hirdet.

Az elkészítendő egyenruhák és egyenruházati cikkek Debreczenbe a városháza-hoz szállítandók.

Készítendő és szállítandók diszegyenruhák, téli- és nyári egyenruhák, bekötők, csizmák, cipők, csákók, kalapok, sapkák, kesztyűk. A szállítandó egyenruhák és cikkek mennyisége részletesen és egyenként a szállítási feltételekben van felsorolva és kitüntetve.

Külön adandó be ajánlat a ruhákra és egyenruházati cikkekre és külön a csizmákra és cipőkre.

A szállítás 6 évre t. i. az 1909, 1910, 1911, 1912, 1913. és 1914. évekre biztosítottatik. A szállítás részletesebb határideje a vállalati feltételekben van megállapítva.

A ruhák szállításával együtt ajánlat teendő a ruháknak időközben szükségessé válható átalakítására és javítására is.

Csakis szabályszerűen kiállított és pecséttel lezárt, sértetlen borítékban elhelyezett és közvetlen, vagy posta útján beadott ajánlatok fognak tárgyalás alá vétetni. Az ajánlatba világosan kiteendő, hogy ajánlattevők a szállítási feltételeket ismerik s azokat magokra nézve kötelezőknek tartják.

A borítékok következő felirással látandók el: *Ajánlat Debreczen sz. kir. város rendőrsége és szolgaszemélyzete részére szükséges egyenruhák és egyenruházati cikkek (csizmák és cipők) szállítására.*

Az ajánlatok Debreczen sz. kir. város polgármesteri hivatalnál a f. 1909. július hó 26. napjának délutáni 5 órájáig adandók be. Később beérkező ajánlatok figyelembe nem vétetnek.

Bánatpénzül az ajánlat szerinti összértéknek 5%-a teendő le — jelen hirdetés számára hivatkozással — a f. 1909. év július hó 26. napjának déli 12 óráig a város házipénztáránál. A letétjegy az ajánlathoz mellékelendő.

Az ajánlatok a f. 1909. év július hó 27-én délelőtt 9 órakor a városháza nagytermében fognak felbontatni, ahol is ajánlattevők, vagy igazolt képviselőik jelen lehetnek.

A szállítási feltételek, minták és az ajánlati lap f. 1909. év július hó 12-ik napjától hétköznapokon délelőtt 8—1 óráig a polgármesteri hivatalnál megtekinthetők, esetleg darabonként 1 koronáért megszerezhetők.

Ajánlattevők ajánlataikkal a végleges döntésig kötelezettségben maradnak.

Azon pályázók, kik ajánlataik benyújtásakor Debreczen sz. kir. várossal üzleti összeköttetésben még nem állottak, illetőleg előtte ismeretlenek, tartoznak szállítási képességüket és megbízhatóságukat azon kereskedelmi és iparkamara bizonylatával igazolni, melyhez vállalatuk telepe szerint tartoznak.

A városi Tanács fenntartja a jogot, hogy a beérkezett ajánlatok között, az ajánlati árakra tekintet nélkül szabadon választhasson.

Debreczen sz. kir. város Tanácsának 1909. július hó 8-án tartott üléséből.

A városi Tanács.

3261-4870. szám
1909.

Versenyárgyalási hirdetés.

Debreczen sz. kir. város Tanácsa a városi rendőrség, hajdulegénység, tiszti szolgák és az összes szolgazemélyset egyenruházatának szállítására versenyárgyalást hirdet.

Az elkészítendő egyenruhák és egyenruházati cikkek Debreczenbe a városházához szállítandók.

Készítendőik és szállítandók *diszegyenruhák, téli- és nyári egyenruhák, bekötők, czizmák, cipők csákók, kalapok, sapkák, kesztyűk.* A szállítandó egyenruhák és cikkek mennyisége részletesen és egyenként a szállítási feltételekben van felsorolva és kitüntetve.

Külön adandó be ajánlat a ruhákra és egyenruházati cikkekre és külön a csizmákra és cipőkre.

A szállítás 6 évre t. i. az 1909, 1910, 1911, 1912, 1913. és 1914. évekre biztosítatik. A szállítás részletesebb határideje a vállalati feltételekben van megállapítva.

A ruhák szállításával együtt ajánlat teendő a ruháknak időközben szükségessé válható átalakítására és javítására is.

Csakis szabályszerűen kiállított és pecséttel lezárt, sértetlen borítékban elhelyezett és közvetlen, vagy posta útján beadott ajánlatok fognak tárgyalás alá vétetni. Az ajánlatba világosan kiteendő, hogy ajánlattevők a szállítási feltételeket ismerik s azokat magokra nézve kötelezőknek tartják.

A borítékok következő felirással látandók el: *Ajánlat Debreczen sz. kir. város rendőrsége és szolgazemélyzete részére szükséges egyenruhák és egyenruházati cikkek (csizmák és cipők) szállítására.*

Az ajánlatok Debreczen sz. kir. város polgármesteri hivatalánál a *folyó 1909. július hó 26. napjának délutáni 5 órájáig adandók be.* Később beérkező ajánlatok figyelembe nem vétetnek.

Bánatpénzül az ajánlat szerinti összértékének 5%-a teendő le — jelen hirdetés számára hivatalozással — a *folyó 1909. év július hó 26. napjának déli 12 óráig a város házipénztáránál.* A letétjegy az ajánlathoz melléklendő.

Az ajánlatok a *folyó 1909. év július hó 27-én délelőtt 9 órakor a városháza nagytermében fognak felbontatni,* ahol is ajánlattevők, vagy igazolt képviselőik jelen lehetnek.

A szállítási feltételek, minták és az ajánlati lap folyó 1909. év július hó 12-ik napjától hétköznapon délelőtt 8-1 óráig a polgármesteri hivatalnál megtekinthetők, esetleg darabonként 1 koronáért megszerezhetők.

Ajánlattevők ajánlataikkal a végleges döntésig kötelezettségben maradnak.

Azon pályázók, kik ajánlataik benyújtásakor Debreczen sz. kir. várossal üzleti összeköttetésben még nem állottak, illetőleg előtte ismeretlenek, tartoznak szállításképességet és megbízhatóságukat azon kereskedelmi és iparkamara bizonylatával igazolni, melyhez vállalatuk telepe szerint tartoznak.

A városi Tanács fenntartja a jogot, hogy a beérkezett ajánlatok között, az ajánlati árakra tekintet nélkül szabadon választhasson.

Debreczen sz. kir. város Tanácsának 1909. július hó 8-án tartott üléséből.

Alapított 1561.

Telefon: 270.

« DEBRECZEN SZAB. KIR. VÁROS »

KÖNYVNYOMDA-VÁLLALATA.

(VÁROSHÁZÉPÜLET, KOSSUTH-UTCA.)

A modern technika legújabb vívmányaival felszerelve, készít mindenféle nyomtatványokat a legegyszerűbbtől a legdiszesebbig, jutányos ár mellett. ☺☺☺☺☺

Meghívók, eljegyzési kártyák, üzleti nyomtatványok, körlevelek a legizlésesebben állíttatnak ki. — Vidéki megrendeléseket gyorsan és pontosan eszközöl. ☺☺☺

Tartós betüéreből készült tömöntvényekkel helybeli és vidéki nyomdáknak, könyvkötőknek jutányos árért rövid idő alatt szolgálunk.